

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 156/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, zastúpeného advokátom Mgr. M. C., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2012 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že 16. júna 2011 podal sťažovateľ na okresnom súde „*žiadosť o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody*“, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 2 Pp/66/2011 zo 14. decembra 2011 tak, že ju zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonom ustanovenej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6 Tos/11/2012 z 9. februára 2012 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že okresný súd porušil jeho označené práva podľa ústavy a dohovoru, keď rozhodoval o jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len „návrh na podmiennečné prepustenie“) viac ako 6 mesiacov, čím porušil ustanovenie § 415 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), podľa ktorého má konajúci súd rozhodnúť o návrhu na podmiennečné prepustenie v lehote 60 dní od doručenia návrhu, pričom uvádza, že táto lehota nebola v jeho prípade zo strany okresného súdu dodržaná.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že nezákonnosť postupu okresného súdu spočíva aj v tom, že na otázku jeho právneho zástupcu na verejnom zasadnutí o nedodržaní ustanovenej lehoty okresný súd uviedol, že ide „*len o poriadkovú lehotu, preto súd nie je touto lehotou viazaný*“, pričom tiež svoj postup odôvodňoval aj tým, že na rozhodnutie si musel vyžiadať trestný spis z Okresného súdu Trenčín (ako vyplýva zo sťažnosti tento si vyžiadala okresný súd až 18. októbra 2011).

Keďže zdĺhavým postupom okresného súdu bude môcť sťažovateľ opakovane podať návrh na podmiennečné prepustenie až vo februári 2013 a tiež z dôvodu, že o jeho návrhu bolo právoplatne rozhodnuté až po 8 mesiacoch (i to bez riadneho odôvodnenia) od podania

návrhu na podmienené prepustenie, sťažovateľ tvrdí, že boli porušené jeho označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada ústavný súd, aby o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom by vyslovil, že jeho základné právo „na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie a prístup k súdu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“ postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011 porušené bolo.

Sťažovateľ súčasne ústavný súd žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a náhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na

predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011 pri rozhodovaní, resp. nerozhodovaní o návrhu na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

K sťažnosti bolo pripojené splnomocnenie sťažovateľa na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a tiež upovedomenie zo 6. októbra 2011, v ktorom okresný súd odpovedal právnomu zástupcovi sťažovateľa, že na základe jeho žiadosti zo 4. októbra 2011 v jeho veci *„sa urguje spis z Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 6 T/183/05, ktorý je potrebný k rozhodnutiu vo veci...“*.

Po preskúmaní sťažnosti a jej príloh ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011 je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

1. Zo sťažnosti vyplýva, že k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť tým, že okresný súd nerozhodol o jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zákonom ustanovenej 60-dňovej lehote (§ 415 ods. 3 Trestného poriadku).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom okresného súdu, ústavný súd ju v súlade s konštantnou judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na „konanie o udelenie podmieneného prepustenia“. Toto konanie sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach: Plischke c. Rakúsko zo 7. marca 1964, X. c. Rakúsko z 23. mája 1966, X. c. Rakúsko z 19. júla 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. mája 1990).

Kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07).

Keďže v konaní o návrhu na podmienené prepustenie sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste), tento článok dohovoru nie je na dané vykonávacie konanie aplikovateľný. Sťažnosť sťažovateľa je teda

nezlúčiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ju bolo potrebné aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (obdobne IV. ÚS 53/08).

2. Obdobne bolo potrebné odmietnuť aj sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv nepokračovalo.

Nadväzne na to ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť

ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

Vo veci sťažovateľa okresný súd meritórne rozhodnutie prijal 14. decembra 2011 a krajský súd o opravnom prostriedku podanom proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol 9. februára 2012, v oboch prípadoch teda konajúce všeobecné súdy rozhodli ešte pred doručením sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu, resp. ešte pred jej podaním na poštovú prepravu.

Možnosť domáhať sa ochrany základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy podaním sťažnosti ústavnému súdu vo vzťahu k rozhodovaciemu procesu okresného súdu bola pre sťažovateľa časovo ohraničená obdobím, počas ktorého prebiehalo v jeho veci prvostupňové konanie.

Z uvedeného teda vyplýva, že k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp/66/2011 v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať.

Vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy preto ústavný súd sťažnosť posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní tiež z tohto dôvodu odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08).

Okrem toho nad rámec ústavný súd poukazuje na to, že zo sťažnosti a z jej príloh nemožno vyvodit', či sťažovateľ podal sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu v namietanom konaní predsedovi okresného súdu, teda nepreukázal, či využil prostriedok nápravy podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, t. j. že podal sťažnosť na prieťahy orgánu správy súdov, ako to vyžaduje § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu, čo zakladá dôvod aj na odmietnutie jeho sťažnosti z dôvodu neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Za takúto sťažnosť nemôže

ústavný súd považovať jeho urgenciu z októbra 2011, navyše ak bol kvalifikovane v konaní zastúpený advokátom.

Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) citovaného zákona].

3. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal tiež porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, prístup k súdu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že okresný súd nesprávne odôvodnil svoje rozhodnutie, keď v ňom uviedol, že zákonnú lehotu podľa § 415 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať iba za poriadkovú lehotu, preto nie je ňou pri rozhodovaní viazaný.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd v danom prípade nemá právomoc preskúmať rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal na základe opravného prostriedku sťažovateľa krajský súd.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. I. ÚS 183/06).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2012